

05 — Летять літа, як тополиний пух... (із книги "Якщо вже так судилося мені...")

Олександр Грязнов

* * *

Вже час, напевне, сплачувать борги.
Дитинства роки — наші кредитори.
Які були незаймані сніги!
Які стрункі стояли осоки!

І все життя, як золотий запас,
Було ще не розтрачене бездарно.
А ми росли. Усі любили нас.
Спливали дні безжурно і безхмарно.

Дитинство, юність, молодість, а там
Прийшла пора своїх дітей плекати,
Нести свій хрест і всупереч літам
На щастя, ще небачене, чекати.

Та вичерпався наданий кредит
Здоров'я, оптимізму і любові.
І старість перестріла, як бандит,
А з нею — неприємності службові.

Не ті часи і ми також не ті.
Стирчать пеньки на місці осокорів.
Нічого не лишилось у житті
Окрім хвороб, жебрацтва і докорів.

* * *

Хоч мріям крила обтинають
Здоровий глузд і суєта,
В чеканні кращого минають
Нудні й безрадісні літа.
Життя дарує людям добрим
Печалі довгі і жалі,
А щастя не буває довгим,

Якщо буває взагалі.

* * *

Життя втрачає смак. Вгамована жадоба
До мандрів і пригод, до стегон і грудей.
Спіткала нас гірка й безжалісна хвороба —
Байдужість до землі, байдужість до людей.

Життя втрачає смак! І де тому причина?
Коли воно для нас відкрило іншу грань?
Ми дивимось на світ незрячими очима,
Відмовившись навік від марних сподівань.

* * *

Скільки юних надій
народилось і стало на ноги,
Доки я обирав
свій маршрут і життєву мету!
Так хотілось писати,
за обрій манили дороги
І на хвилях романтики
шхуни гойдались в порту.
Довелося пройти
непогану, прискіпливу школу,
Помотатись по світу,
побачить далекі краї.
Промайнули літа,
білим цвітом опали додолу,
І в провулках життя
заблукали надії мої.

* * *

У вир подій, неначе тріску,
Несе тебе життя твоє.
Той вир затягує колиску,
А домовину віддає.

У розпач, у пекельну муку,
Можливо, поринаєш ти;
А варто лиш подати руку,
Щоб небезпеку відвести.

Крутись у замкненому крузі
Своїх життєвих берегів,
Та не чекай на вірність друзів
І благородство ворогів.

* * *

Відставте келихи і кухлі!
Притиште ювілейний шум,
Бо дати, особливо круглі,
Не радість нам несуть, а сум.
І справді: з чим мене вітати?
Хоч я вам вдячний за тепло.
Летять літа, як сніг лапатий.
Уже чимало намело.
А втім, забудьмо на годину
Незгоди давні і нові,
В сім'ю згуртуймося єдину
І порадіймо, що живі!

* * *

Пливуть повз нас десятиріччя,
Пливуть з незграбністю плота.
Впізнати щастя у обличчя
Нам заважає сліпота,

Бо ми чекаємо на краще
Із дня на день, із року в рік,
А прозріваємо, хіба що
Те щастя втративши навік.

* * *

Старіти жаль, та довелося.
Полинув молодості птах.
Сивіє й рідшає волосся
І присмак смутку на вустах.

Нема завзяття молодого,
Думок сміливих чи ідей,
А ще не зроблено нічого
Ні для душі, ні для людей.

І безпорадні намагання
Від слів звернутися до дій.
Ще в серці жевріють бажання,
Та не лишилося надій.

* * *

Не вимагаю ні спокут, ні прощ
Від бідної душі, душі-черниці.
Хай шкрябає по шибці тихий дощ
І доливає воду до криниці.

Хай хилиться додолу голова
Під ритм чи то поезії, чи прози:
Шепоче дощ зажурені слова
І кулаками з щік стирає сльози.

* * *

Складати руки ще зарано.
Безглуздя — мріяти про рай.
Не так на світі вже й погано,
Що хоч лягай та помирай.

Хай люди, заздрісні й неситі,
Тебе позбавили надій,
А ти живи і кожній миті,
Як дару божому, радій.

Радій тому, що серце б'ється,
Озвавшись на жіночий чар,
Що хоч нечасто, та всміхнеться
Осіннє сонце з-поміж хмар.

* * *

Наприкінці звичайного життя,
Коли, здається, все уже позаду,
Зненацька оживають почуття,
Приносячи і клопіт, і відряду.

Чи то старих відносин ренесанс,
Що нам дає миттєвості чудові?
Чи то єдиний, неповторний шанс

Злочинної останньої любові?

Ще й сам не розібрався до пуття.
Проте втекти від осуду не вдасться,
Що захотів непізнаного щастя
Наприкінці звичайного життя.

* * *

Летять літа в турботах і ділах,
Віддавши нас на посміх, на поталу.
Щасливі ті, що свій скінчили шлях,
Не бачивши загального розвалу!

Я заздрю їм. І у думках своїх,
Щоденну зневажаючи гонитву,
Молився б не за мертвих — за живих,
Якби я знав хоча б одну молитву.

Порив душі, як подих вітру, вщух,
Не досягнувши божого престолу...
Летять літа, мов тополиний пух,
Спочатку — догори, в кінці — додолу.

* * *

Де море зелені гойдалось —
Пожовкле листя обліта.
Усе — попереду, здавалось,
А там насправді — пустота.

Найкращі роки промайнули.
І аж до повного злиття
Перетікають у минуле
Останні краплі майбуття.

* * *

Усе виразніше звучить
Сумна мелодія прощання.
Пора вже, мабуть, відпочить
Від почуттів, від хвилювання.

Де смак цілунків тих міцних?

І молоді обійми де ж ті?
Від грішних радощів земних
Пора відмовитись нарешті.

Ніяк не звикну, що давно
Минула молодість щаслива,
І хоч засмоктує багно,
Іще живу в чеканні дива.

Ще не зумів себе паривчить,
Що бачу правду у люстерці...
Сумна мелодія звучить
У розтривоженому серці.

* * *

Немає часу, щоб гуляти, —
Ані субот, ані неділь, —
Бо кожен мусить обробляти
Йому відведений наділ.

І хай родюча в мене нива,
Проте забракло талану.
О, доле, доленько примхлива!
Нічим тобі не дорікну.

За все кажу тобі: "Спасибі!",
Хоч, рік рахуючи за два,
Життя спливає, як по шибі
Збігає крапля дощова.

* * *

Багато років, як папуга,
Одне й те саме кажеш ти.
Із зачарованого круга
Тобі, напевне, не втекти.
То що ж тобі у тому крузі,
У добровільній пастці тій?
Шматки осміяних ілюзій,
Уривки втрачених надій.

* * *

Із оптимізмом, не властивим
Моїй натурі наяву,
Я не назву себе щасливим,
Але й нещасним не назву.

Життя, по суті, склалось вдало,-
Як для тверезих міркувань,-
Хоча здійснилось дуже мало
З юнацьких мрій і сподівань.

Та що я можу, що я вдію
Наприкінці земних доріг?
Щасливим бути я не вмію,
А дорікати долі - гріх.

* * *

Про сенс життя із роду в рід
Не припиняють говорити.
Для щастя ми прийшли у світ,
А щастя в тому, щоб творити.

Та вже вривається терпець,
А щастя промені не гріють.
Щасливий тільки той творець,
Якого люди розуміють.

* * *

В ногах відчуваючи втому,
Я кинув задумливий ліс.
"Додому, додому, додому",-
Вистукують пари коліс.

У світ повертаючись звичний,
Із пам'яті швидко зітру
Оцей переїзд залізничний,
Шлагбаум і будку стару.

Мов ті поїзди мимо будки,
Повз нас пролітають роки.
Та де ж ті вагомі здобутки,
Що нам віщували зірки?

О доле, погордлива панно,
Хоч трохи удачі позич!
Щоденне життя невблаганно
Спотворює риси облич.

Що перше являло окрасу,
Поволі зникає з лиця.
Усі ми – лиш функція часу,
А час добігає кінця.

* * *

Мої думки, летить у даль ви,
Допоки стане вам снаги,
На тиху вуличку, де мальви
Угору тягнуть батоги.

Туди, де майже сорок років
Я принципово не ходив,
І де відлуння наших кроків
В душі зненацька розбудив.

Колись ми всі розбіглись врозтіч –
Горохом крізь дірявий міх.
Та кажуть люди: зайва розкіш –
Копатись в спогадах своїх.

Давно вже вимерли, на жаль, ви,
Колишні друзі й вороги,
На тихій вуличці, де мальви
Угору тягнуть батоги.

* * *

Довелося відчути, що старість – не мед.
Не старайся даремно, зозуле!
Все, що ти накувала мені наперед,
Поступово спливає в минуле.

Нас давно обігнав горезвісний прогрес,
Давши фору, немов черепасі.
Наша юність – пора сподівань і чудес –
Залишилась в минулому часі.

Нашу молодість в клоччя подерли вітри,
Наша зрілість давно перезріла.
Тільки старість іще чимчикує з гори
Та зозуля кує очманіла.

* * *

О клята душе, душе винувата!
Черства, байдужа, вперта, мовчазна...
Стоїть порожня материнська хата,
Чекаючи, чи вернеться вона.

І у кутах, як символ запустіння
Оселі, де вже вичахло життя,
Снує павук старанно павутиння,
Прозоре павутиння забуття.

* * *

Доводиться зізнатись привселюдно:
Усе на цьому світі – марнота.
Мені нестерпно, невимовно нудно
Даремно доживать свої літа.

Якісь нікчемні, дріб'язкові справи –
Жебрацьких заробітків джерело.
У мене все в минулому, крім слави,
Якої, втім, ніколи й не було.

* * *

В лихоманці подій,
у жорстокості світу сучасного
Щиро дякую долі
за те, що мене берегла,
Що живуть у душі
відчуття й розуміння прекрасного,
Що за довгі роки
зачерствити її не змогла.

Як дитина мала,
на хвилину спинюся у захваті:
На вечірньому небі
побачив щось дивне й нове –

Мов розбурхане море,
простерлася хмара на заході
І тонесенький місяць,
як човен, над нею пливе.

* * *

Доки ми молоді,
ігноруємо часу невпинність,
Ніби наше життя –
в нескінченність прокладена путь.
Ми коли-не-коли
помічаєм його швидкоплинність,
Та у поспіху днів
не встигаєм цього досягнути.

Доки серце горить,
доки втратами душу не стомиш,
Не повіриш, що час
остаточно для тебе мине.
Швидкоплинність життя
лиш тоді до кінця усвідомиш,
Як повз тебе воно,
мов останній вагон, промайне.

* * *

Мое життя, як чорна кава,
Що п'ється вранці за столом,
Гірчить, неначе пізня слава,
Та груди сповнює теплом.

Я по ковточку випиваю
Цього гарячого пиття
І наодинці підбиваю
Невтішні підсумки життя.

Але чому ж вони невтішні?
Хіба нещасний я? О ні!
Подібні висновки поспішні.
Чого соромитись мені?

Писав, що думав, чесно, ясно

І рук нікому не лизав.

"Не будь нещасним передчасно", —

Сенека правильно сказав.